

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 września 2025 r.

wniosków obrońcy skazanej L. K. i pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego
Stowarzyszenia S.

o wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od rozpoznania wniosku zarejestrowanego w rep. KRI 573 o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK 209/23.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanej L. K. i pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego Stowarzyszenia S. wystąpili z wnioskami o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK 209/23. We wniesionych pismach podali, że SSN Stanisław Stankiewicz orzekałby *de facto* we własnej sprawie, bowiem jego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego dotyczą te same zastrzeżenia wynikające z trybu powołania w procedurze z udziałem tzw. neo-KRS, które legły u podstaw złożenia wniosku o

wylączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy kasacyjnej II KK 209/23. Wniesiono zatem o wylączenie SSN Stanisława Stankiewicza wobec istnienia uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności zarówno w wymiarze wewnętrznym (wynikających z faktu, że musiałby orzekać o zagadnieniach, które dotyczą jego samego) oraz zewnętrznym, instytucjonalnym (z uwagi na tryb powołania na urząd sędziego z udziałem upolitycznionej KRS).

Od rozpoznania przedmiotowej sprawy kasacyjnej II KK 209/23 wyłączono już sędziów: dnia 6 marca 2024 r. - Małgorzatę Bednarek (KRI 373), dnia 4 kwietnia 2024 r. - Ryszarda Witkowskiego i Igora Zgolińskiego (KRI 389) i dnia 5 sierpnia 2024 r. – Antoniego Bojańczyka (KRI 536). Sprawa została przydzielona SSN Pawłowi Kołodziejskiemu, wobec którego dnia 3 września 2024 r. wpłynął wniosek obrońcy skazanej L. K. o wylączenie od rozpoznania sprawy II KK 209/23 (k. 219 akt SN). Wniosek ten został zarejestrowany w rep. KRI 573 i przydzielony do rozpoznania SSN Stanisławowi Stankiewiczowi (posiedzenie w tym przedmiocie wyznaczono na dzień 12 września 2025 r.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powody uwzględnienia wniosku o wylączenie sędziego SN Stanisława Stankiewicza w tej sprawie są oczywiste. Występuje bowiem zbieżność zarzutu wadliwości powołania sędziego mającego rozpoznać wniosek o wylączenie sędziego oraz wynikającego z tych samych okoliczności zarzutu wadliwości dotyczącej sędziego objętego wnioskiem pierwotnym podlegającym rozpoznaniu. Wniosek taki wynika w sposób oczywisty z istoty gwarancji bezstronnego orzekania przez sąd i sedna zakazu *nemo iudex in causa sua* (por. postanowienie SN z 28 września 2022 r., IV KK 333/22). Zatem oczywistym jest, że to w interesie całego systemu prawnego, a bezpośrednio w interesie wymiaru sprawiedliwości leży, by nie powstało w odbiorze zewnętrznym, tj. w odczuciu społecznym przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd w sposób obiektywny (por. też postanowienie SN z 25 listopada 2010 r., V KO 96/10). Potrzeba tej ochrony została już należycie utrwalona w orzeczeniach Sądu Najwyższego, zapadających w sprawach opartych na zarzutach zbliżonych do podniesionych w niniejszej sprawie, co czyni zbędnym czynienie szerszych rozważań w tym zakresie (zob.

postanowienie SN z 6 września 2022 r., sygn. akt II KK 44/21, postanowienie SN z 16 września 2022 r., sygn. akt III KK 339/22).

Dodać trzeba, że zagadnienie, które wystąpiło na gruncie niniejszej sprawy było przedmiotem obszernej analizy w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I - 4110 - 1/20 (OSNKW 2020/2/7) oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), a w zakresie statusu Krajowej Rady Sądownictwa także w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Judykаты te zachowują swoją aktualność także na gruncie niniejszej sprawy i znajdują w pełni zastosowanie do SSN Stanisława Stankiewicza. Jest to tym bardziej uzasadnione, że sędzia przystąpił do udziału w procedurze powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie tylko już po wydaniu wskazanej uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego ze stycznia 2020 r., a więc w pełni świadomy jej treści, ale co szczególnie uderzające po wydaniu przez sądy polskie i sądy międzynarodowe licznych orzeczeń, w których wskazano na strukturalną i ustrojową wadliwość procedury powołania sędziów z udziałem KRS ukształtowanej na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. – w świetle której niezależność i bezstronność sędziego nie jest zagwarantowana stronom w sposób wymagany przez art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 EKPC.

Istota złożonego wniosku nakazuje przypomnieć, że bezstronność jest wartością o szczególnej wadze dla państwa prawa. Jest bowiem fundamentem zaufania do sądów i sprawowanego przez nie wymiaru sprawiedliwości. Składanie wniosków o wyłączenie sędziego nie powinno z jednej strony służyć jako środek do nadużywania uprawnień procesowych i przedłużania postępowania, ale z drugiej pozostawać musi realnym, a nie formalnym instrumentem pozwalającym na weryfikację standardu bezstronności sędziego. Z tego powodu w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22, dotyczącej problematyki wyłączenia sędziego wskazano, że „pojęcie <<sprawy>>, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy

głównej”. Bezstronny musi być bowiem nie tylko sędzia, który rozpozna sprawę w głównym nurcie procesu, ale także sędzia, który rozpozna sprawę incydentalną, ale wkraczającą w sferę ochrony wolności i praw jednostki, w tym przypadku wniosek o wyłączenie sędziego. Ostatecznie rozstrzygnięcie w tej incydentalnej sprawie ma wpływ na ukształtowanie składu Sądu Najwyższego w przedmiocie rozpoznania zasadności samej kasacji.

Z tych powodów postanowiono jak w sentencji.

[J.J.]

[r.g.]